

luku 3. Itku kumpuaa jälleen pintaan. Puristan silmäni tiukasti kiinni ja tunnen kyynelien valuvan poskiani pitkin. Ei tämä voi olla totta! Ei aikatunneleita eikä maagisia pelejä ole olemassa! Niistä voi lukea kirjoista, nähdä elokuvissa, muttei sitä voi tapahtua oikeasti... Ei minulle. Haluan kotiin! Tunnen käden olkapäälläni. – Muukalainen, herää, sanoo tyttö hiljaa. Pudistan päätäni ja kuiskaan: – En halua. – Muukalainen, en tiedä, kuka olet tai mistä tulet. Arijoutsu sanoi mielesi järkkyyneen, sinun olevan heikko. Et selviäisi rannan ulkopuolella. Henget veisivät sinut aliseen maahan. Arijoutsu otti sinut luoksemme, mutta... tyttö pitää tauon ja jatkaa: – Mikäli haluat jäädä, sinun on osallistuttava heimomme toimiin. Tai voit yhtä hyvin jatkaa matkaasi erämaassa. Me emme välitä... Tytön ääni kalskahtaa korviini kylmältä ja tiedän, että minun on kohdattava todellisuus. Avaan silmäni ja pakotan kasvoilleni jähmeän hymyn. Tyttö nousee ylös katsoen minua yhä vihasen näköisenä. Hän kävelee majan keskellä olevan tulisijan luo ja nostaa ruukun nuotion reunalta puhellen tuohtuneena: – Kylässäsi on varmasti tapana nukkua auringonnousun jälkeen, mutta ei täällä. Emä tosin ajatteli sinun olevan väsynyt vaelluksesi jäljiltä. Siksi hän käski antaa sinun levätä. Mutta eihän kukaan voi noin pitkään maata. Tytöllä on kapeat, ilmeikkäät kasvot. Arvelen hänen olevana muutaman vuoden minua nuorempi. Hänen auringon polttamat hiuksensa ovat laineikkaat ja vallattomat kiharat pyrkivät karkailemaan kasvojen eteen. Hän sukiikin ruoanlaiton aikana hiuksiaan vähän väliä korvansa taakse. Hänen sorja vartalonsa on verhottu nahkaiseen tunikaan, samanlaiseen kuin eilen sain rikkoutuneen ja oksennukseen menneen paitani tilalle. Hiljaisuus on laskeutunut välillemme. En halua puhua. En tiedä, mitä sanoisin. ”Hei, muistinko muuten sanoa olevani tulevaisuudesta” kuulostaa tilanteeseen täysin sopimattomalta. Vaistoan tytön tuijotuksen ja katselen ympärilläni, jottei minun tarvitsisi puhua hänen kanssaan. Majassa on hämää valkean luodessa varjoja nurkkiin. Pystyyn tuettujen puunrankojen päällä on lomittain aseteltuja tuohisuikaleita. Katossa roikkuu kuivumassa olevia kasveja ja päätyseinien aukoista kiemurtelee ulos tulisijasta nouseva savu. Seinänvierustat ovat täynnä taljoja ja turkiksia, ruukkuja, luisia ja kivisiä työkaluja, aseita sekä nuolia. Huokaan syvään todellisuuden tullessa liian lähelle, kuin isku vasten kasvojani. Minua alkaa oksettaa. Suljen silmäni ja koetan rauhoittaa myllertävän vatsani. Eilinen ilta palautuu mieleeni. Tärinäni kesti kauan. Koko ajan Päivytti piti minusta kiinni puhuen rauhoittavalla äänellä arkipäiväisistä asioista. Mieleni tyyntynyt Päivytti tarttui käteeni, hymyili rohkaisevasti ja sanoi kaiken järjestyvän. Minussa oli hänen mielestään vahvuutta ja tulisin pärjäämään. En vain itse jaksa uskoa siihen. Tiedän, että pian minun on selitettävä. Kerrottava heille, kuka olen ja mistä tullen. Sitä varten minun on keksittävä jonkinlainen tarina. Vaikkei majassa ole kylmä, vedän peitteen tiukasti ympärilläni ja vaivun ajatuksiini. Tuulenvire leikittelee ihollani oviaukon heilahtaessa. Avaan silmäni ja näen Päivyttin astuvan majaan. Jännitän vartaloni. Mitä nyt tulee tapahtumaan? Vanha nainen kävelee luokseni ja laittaa kätensä otsalleni. – Muukalainen, nukuitko hyvin? Nyökkään pystymättä puhumaan. – Minut lähetettiin katsomaan sinua. Olit eilen lohduton ja sekava. Et pystynyt kertomaan mitään itsestäsi. Heimon miehet haluavat kuulla tarinasi. Joten puhu nyt, tyttö, puhu! Hätäännyn. Käperryksen pieneksi keräksi ja itken. Minä, kaksikymmentäviisivuotias voimakastahtoinen ja sanavalmis nainen, en puhu mitään, vaan itken lohduttomasti. En tiedä, kuinka kauan itken ahdistustani, mutta viimein kyyneleet loppuvat. Avaan silmäni ja näen Päivyttin ja tytön katselevan minua. Pyyhin kasvoni ja nolostuneena nousen istumaan. – Anteeksi, kuiskaan: – En tiedä, mikä minulla on... sopertelen ja pyyhkäisen hiussuortuvan korvani taakse. Molempien kasvot ovat ilmeettömät ja voin aistia heidän varauksellisuutensa. Päivytti kumartuu puoleeni olkapäähänni tarttuen: – Jos ensin kertoisit, kuka sinä olet? Mikä on nimesi? Kaikilla meillä on nimi. – Minä... minä en voi sanoa... En osaa.. sanoa, kuka minä

olen, änkytän hätääntyneenä kuvotuksen tunteen voimistuessa. Pelkään oksentavani. Päivyt katsoo minua ja nyökkää hitaasti ottaen samalla kädestäni kiinni. Hän painaa huulensa meripihkaisen kaulakorunsa kiiltävään pintaan silmänsä sulkien ja syvään hengittäen. Tunnen lämpimän voiman leviävän hänen kädestään käteeni ja jonkinlainen rauha valtaa minut. Päivyt heiluu hiljaa paikallaan ja puhuu kuiskaten. – Henget ovat vieneet nimesi. Ilman nimeä on vaarallista olla. Olet vaarassa, ettet saa nimeä itsellesi. Nimi kiinnittää sinut maailmaan eivätkä henget vie sinua luokseen. Varoittamatta Päivyt aukaisee silmänsä ja katseemme kohtaavat. Hänen huulensa liikkuvat kuin hän puhuisi jollekin näkymättömälle. Viimein hän nyökkää puhuen:. – Saapuessasi rantaan auringon painuessa mailleen kaukana järvellä seilaili vaaleaa harsoa veden pinnalla, usvaa. Se olkoon nimesi, Usva, sumuisen veden neito. Päivyt taputtaa olkapäästäni lempeästi. Yhtäkkiä hän tarraa käteeni tiukasti kiinni sanoo terästä äänessään: – Ja nyt Usva, mistä tulet? Ja mitä tarkoittit eilisillä puheillasi? Minusta tuntuu, etten kykene puhumaan. Tiedän kuitenkin, että minun on pakko sanoa jotain, jollen halua päätyä hortoilemaan yksikseni tuntemattomaan metsään erämaan armoille. Huokaan ja aloitan takellellen: – Olin... pitkään yksin. Olin uuvuksissa. Väsynyt... En muista, mitä sanoin. Ehkä nimeni ottanut henki puhui kauttani... Päivyt katsoo minua pitkään ja nyökkää hitaasti. Näen hänen silmissään kuitenkin kummeksuntaa. – Mistä sinä tulet Usva, muukalainen? Päivyt kysyy kumartuen lähemmäksi. Katson sylissäni olevia käsiäni ja puhelen hiljaisella äänellä aamun aikana miettimääni tarinaa: – Asun kaukana täältä, viittaen kädelläni taakseni: – Monen, monen auringonlaskun päässä, suuren meren rannalla. Hiljenen hetkeksi ja jatkan: – Kuljimme perheeni kanssa korkean kallion juurelle, paikkaan, jossa vaihdoimme merikultamme turkiksiin toisen heimon kanssa. Paluumatkalla sankka sumu vangitsi meidät otteisiinsa. Eksyin, kadotin toiset kaatuessani. Loukkasin jalkani. Tunsin ilkeiden henkien kätkevän minut perheeltäni, eivätkä he löytäneet minua. Monta auringonnousua odotin. Luin loitsuja hengille ja viimein paranin. Mutta perheeni oli jo mennyt. Jatkoin matkaa yksin. Kiinnitän huomioni vieressäni istuvaan vanhaan naiseen ja jatkan kertomustani: – Pyysin hengiltä lupaa kulkea metsässä, mutta he eivät olleet suopeita. En tiedä, mitä olen tehnyt heidät suuttuttaakseen. En löytänyt kotiini. Vaeltelin päiviä, kunnes tapasin... sen metsästäjän... ja te otitte minut luoksenne. Lopetan kertomukseni. Päivyt on vaipunut mietteisiinsä tytön katsoessa minua totisena. Tarinan kertominen tuntuu vievän kaiken jäljellä olevan voimani ja tuijotankin Päivytiä epätoivoissani. En halua olla täällä! Miten pääsen takaisin kotiin? Mitä minun pitää tehdä? Hampaani kalisevat ja vartaloni hytisee tahtomattani. Nyyhkäisen ja tarraan Päivytiin hihaan. Vanha nainen kiertää käsivartensa ympärilläni. Tunnen hänen vartalostaan leviävän lämmön. Tärinä ei vain lakkaa. Hetken päästä Päivyt nyökkää katsoen minua vakava ilme kasvoillaan: – Hyvä on. Kerron tarinasi heimolle. Mutta tiedä tämä... Jäämisesi tai lähtemisesi ei ole meidän käsissämme. Tietäjämme vietti yönsä keskustellen sinusta henkien ja esi-isien kanssa. Tänään hän kertoo heidän vastauksensa. He päättävät, voitko jäädä luoksemme vai pitääkö sinun jatkaa matkaasi. Me tapaamme vielä. Päivyt nousee ja kulkee kumarassa tytön luo. Kuulen hänen kuiskaavan: –Mielitty, kuuntele, tämä on tärkeää. En tiedä, mikä ajoi muukalaisen luoksemme. Heikko hän on, mieleltään järkkynyt, mutta hänen on annettava mahdollisuus näyttää, millainen hän on ja mihin on kykeneväinen. Emme tuomitse, emme ennen sitä. Muista se Mielittyiseni! Tämän sanottuaan hän lähtee ja jään kahdestaan tytön, Mielityn, kanssa. Tyttö ojentaa minulle kaarnanpalasen, jonka päällä on tummaa lihaa. Maistan varovaisesti. Vaikka se on hyvää, juuri paistettua, joudun pakottamaan itseni syömään. Huokaan. Mielitty katsoo ohitseni ja sanoo kylmyyttä äänessään: – Sinä puhuit kovin kummia eilen ja käyttäydyit avuttomasti. Naiset kertoivat miehillensä kaiken. Vaikutat heikkohenkiseltä, mutta ehkäpä esi-isät näkevät tänne

tulosi tärkeänä ja henget ovat suosiollisia sinulle. Viimeisen lauseen sanottuaan hän katsoo minua silmiin ja hymyilee epäileväisen näköisenä. luku 4. – Ei ole soveliasta käyttäytyä kuin lapsi, itkeä ja surkutella omaa kohtaloaan. Ei nainen saa olla heikko. Olet elänyt enemmän auringonkiertoja kuin minä ja siltikin käyttäydyt kuin imeväinen. Sinun on näytettävä meille, että sinusta on hyötyä heimolle. Täällä ei tarvita toimettomia. Mielitty tiuskaisee. Nyyhkäisy purkautuu huuliltani. Miten selviän? Ei minusta ole tähän, elämään kivikaudella. Mielitty hymyilee vahingoniloisesti. Hänen epäileväinen katseensa saa sisuni kuohahtamaan. Minä näytän hänelle. Minähän en ole heikko. Minä selviän. Ja pääsen pois kivikaudelta, pois menneisyydestä! Minun on vain keksittävä keino. Äskeinen uhmakkuuteni tuntuu valuvan murusina hiekkaan seisoessani majan ulkopuolella. Kuvittelin pystyväni hallitsemaan tilanteen, mutta nyt tajuan tehtäväni mahdottomuuden. Miten voin päästä nykyaikaan, kun en edes tiedä, miten olen menneisyyteen joutunut. Muistan pelanneeni peliä, asettaneeni pelimerkin laudalle ja nähneeni välähdyksiä kivikautisesta elämästä. Herättyäni vierelläni ei ollut pelilautaa, jonka kautta luulen joutuneeni kivikauteen. Miten voin päästä takaisin ilman pelilautaa? Ja vaikka lauta olisi siellä, en osaisi kulkea takaisin heräämispaikalleni. Polveni notkahtavat ja minun on otettava tukea sammalpäällysteisestä katosta. Puren huultani, etten huutaisi. Mielitty katsoo minua kummeksuen ja pudistaa päätään pettyneen näköisenä. Hänen silmissään olen varmasti toivottomampi kuin vastasyntynyt. Minun on näytettävä hänelle, että pystyn tähän. Nielaisen ja otan ensimmäisen askeleen. Matkamme rantaan ruukkuja pesemään alkaa. Hoipertelen hänen perässään tutisevilla jaloilla. Askel askeleelta kuvittelen kulkevani kauemmaksi tulevaisuudesta. Jokaisen ohittamani majan kohdalla tunnen harteillani nykyajan ja kivikauden välillä olevien vuosien painon. Rannassa Mielittyä nuoremmat tytöt pesevät puisia kulhoja sekä savesta tehtyjä ruukkuja tuijottaen samalla minua kiinnostuneina. He tirskelevät ja osoittelevat, ja vasta Mielityn tiuskaisu saa heidät hiljaiseksi. Tunnen heidän katseensa hieroessani tärkein käsin hiekkaa saviruukun sisäpintaan. Puren hampaani yhteen ja pakotan itseni tyyntymään. Minun on keskityttävä ja keksittävä keino päästä kotiin! Kannamme astiat takaisin majaan, ja Mielitty vie minut äitinsä, Valkan, luokse. Valka on muutaman muun naisen kanssa kylän laidalla riipimässä kaadetuista puista oksia. – Emä, muukalainen on herännyt. Päivyt nimesi hänet uudelleen. Häntä on nyt kutsuttava Usvaksi. Pesimme maljat. Onko emällä minulle jotain askareita suoritettavana? Mielitty kysyy kunnioittavasti äidiltään. Uljasryhtinen Valka pyyhkii kädellään otsaansa ja katsoo minua pitkään varauksellinen ilme kauniilla kasvoillaan. Minulla on vaivautunut olo ja tekisin, mitä tahansa päästäkseni takaisin kotiin, nykyaikaan. Pitkän ajan kuluttua Valka kääntää katseensa tyttäreensä ja kertoo ruukkujen tekemiseen käytetyn saven olevan lopussa. Hänen on lähdettävä hakemaan sitä lisää. – Kyllä emä. Otan Kasteen ja Ulpukan mukaan. Haen majalta säkkejä sekä muutaman taltan ja sitten lähdemme, Mielitty vastaa äidilleen. Mielitty kääntyy ja lähtee kävelemään kohti kylää. En osaa muuta kuin seurata alistuneena häntä. Naisten seuraan minun varmasti pitäisi ikäni puolesta jäädä, mutta en halua. Vaistoan heidän arvostelunsa ja hämmästelynsä eilisen käyttäytymiseni johdosta. Valitsen enemmän kylmänkiskoisen Mielityn, hän on tällä hetkellä vähiten pelottava heimon jäsenistä. Pian taivallan Mielityn ja tämän ystävien kanssa järven rantaa pitkin. Ulpukka ja Kaste ovat myös minua nuorempia, Mielityn ikätovereita, ja vaikeivät he olekaan siskoksia, ulkonäöltään he voisivat olla. Kauniit vaaleiden hiuksien kehystämät kasvot ja kuulas iho tuovat mieleeni Kalevalan neidot. Ulpukka ja Kaste luovat minuun uteliaita katseita, mutten huomaa heissä vihamielisyyttä enkä kyräilyä. Minulla on kuitenkin ahdistunut olo, enkä halua puhua heidän kanssaan. Kävelen vaieten heidän perässään. He yrittävät muutaman kerran vetää minua mukaan keskusteluun, mutta luovuttavat viimein ja alkavat puhua vilkkaasti elehtien

Mielityn ihastuksesta Valoon, nuoreen metsästäjään. Tyttö on katsellut poikaa jo pidemmän aikaa, mutta tämä näyttää olevan kiinnostunut enemmän aseiden valmistamisesta ja saaliin hankkimisesta kuin Mielitystä. Oman kauhean tilanteeni pohtiminen saa tyttöjen puheet vaimenemaan taka-alalle. Kyyneleet tulvahtavat silmiini ja pyyhin ne vaivihkaa pois. Putkahdin pyytämättäni tuhansien vuosien taakse ja kaikki tuttu katosi ympäriltäni. Tilalle tulivat turpeesta ja puusta tehdyt majat, nahkaiset vaatteet, kiviset työkalut ja yksinkertainen ruoka. Miten selviän tässä ympäristössä? Mitä minulle tulee tapahtumaan? Kauanko joudun olemaan täällä? Miten pääsen takaisin kotiin? Olen ollut kivikaudella yli vuorokauden. Vanhempani eivät huolestu vielä pitkään aikaan. Lupasin mennä heidän luokseen seuraavan kerran tulevana viikonloppuna. Silloin isä lämmittää saunan. Äiti valmista salaattia, avaa viinipullon ja kattaa pöydän. Sitten he alkavat odottaa minua. Kello tulee kaksi, kolme ja neljä, eikä minua kuulu. He huolestuvat. Sauna sammuu ja ruoka kylmenee. Kello kulkee eteenpäin, eikä minua kuulu. En voi estää itkuani. Pysähdyn ja painan kädet kasvoilleni itkun tärisyttäessä hartioitani. Kaste ja Ulpukka juoksevat luokseni ja kyselevät huolestuneena, mikä minulla on. Mielitty katsoo minua halveksiva ilme kasvoillaan. – Ikävöin perhettäni. Haluan kotiin, nikottelen hysteerisenä. – Voi Usva! Kaste sanoo ja koskettaa minua kevyesti käsivarteen. – Voimme kysyä isiltämme, ovatko he tänä syksynä menossa ison veden rantaan. Jos he lähtevät, pääset heidän mukaansa. Isäsi tulee paikalle, ja pääset kotiin, Ulpukka lohduttaa. Ei vuodenajalla ole väliä minulle, mietin itkuisena, eihän markkinapaikalla ole isää odottamassa. Isähän on kotona, tulevaisuudessa. Tunnen polvieni pettävän. Tytöt laskevat minut maahan makaamaan. Kaste juoksee rantaan ja palaa sieltä märkä nahkasuikale mukanaan. Hän asettaa sen otsalleni ja tekee merkkejä ilmaan. Tuijotan sinistä taivasta kylmän veden valuessa päätäni pitkin. Tytöt alkavat laulaa. Kaste aloittaa verkkaisesti pyörivän tanssin. Heidän äänensä voimistuvat, ja tunnen rauhan hiipivän sisälleni. Oi, äiti maa! Auta tytärtäsi. Lahjoita hänelle voimaasi. Ole hänen tukena. Anna hänen tuntea läsnäolosi. Tytöt toistavat laulua monta kertaa peräkkäin. Viimein Kaste pysähtyy ja istuu viereemme. Minulla on hieman parempi olo, mutten jaksa vielä nousta. Ulpukka ja Kaste kertovat minulle tätä laulua laulettavan naisen kärsiessä kivuista tai synnyttäessä lasta maailmaan. He eivät keksineet ikävän karkottamiseen sopivaa laulua, joten ajattelivat tuon äiti maata apuun pyytävän laulun olevan lähinnä vaivaani. Tarvitsenhan tukea ja voimaa sekä jonkun kannattelemaan ja vahvistamaan. Olen mykistynyt tyttöjen toimista. Olen heille täysin vieras. Tulin edellisenä iltana heidän nuotiolleen, puhuin sekavia ja käyttäydyin omituisesti. Tajuan itsekin, ettei minuun ole luottamista, olenhan muukalainen, tuntematon. Siltikin he osoittavat myötätuntoa minua kohtaan. Kiitän tyttöjä. Mielitty kävelee hitaasti luoksemme ja kumartuu puoleeni epävarman oloisena. – Usva... tyttöjen laulaessa lämmin henki pyöri ympärilläni. Se puski minua luoksesi. Äitimaa vieraili luonani... hän halusi... halusi, että olen... tukenasi, hän sanoo ääni väristen. Tuijotan tyttöä ihmeissäni. – Minä... minä... pyydän anteeksi puheitani, hän kuiskaa lopulta. Nousen hitaasti istumaan ja puristan Mielityn kättä. Hänen kohdaltaan aiemmin kokemani vihamielisyys on kuin poispyyhkäisty. Katselemme puhumatta järvelle. Aurinko saa vedenpinnan välkehtimään taianomaisesti. On kuin maaäiti haluaisi tuoda voimaa minulle, meille kaikille. luku 5. Puulevyillä kaivamme savimaata sotkee kätemme, jalkamme ja vaatteemme. Työ käy kuitenkin nopeasti ja pian hylkeennahkaiset säkit ovat täynnä. Raskaan painon alla huojahdellen kävelemme takaisin kylään päin. En käytä turhaa energiaa puhumiseen, vaan keskityn ajatukseni ja voimani jalkojen liikuttamiseen. Viimein olemme perillä kylässä ja viemme savet maahan kaivettuun hylkeennahkalla peitettyyn viileään kuoppaan. Likaiset vaatteemme nähtyään Valka suipistaa suutaan ja käskee meidät rantaan pesemään enimmäts liat pois iholtamme sekä vaatteistamme. Polvistun rannan kostealle

hiekalle ja pesen käteni. Kuvajaiseni heijastuu tyyneen rantaveteen ja tunnen sydämeni sykkeen rauhoittuvan katsellessani itseäni peilipinnasta. Vaikka olen joutunut kauas kotoani, olen silti minä. Tummat pitkät hiukset kehystävät kasvojeni. Sipaisen hiukset korvani taa ja kuljetan sormea poskellani. Lukuisat pisamat koristavat nenänpieliäni ja siniharmaat silmäni katsovat minua vakavina takaisin veden pinnasta. – Täällä ollaan, kuiskaa itselleni. Tuulenvire saa aallot liplattamaan ja kuvajaiseni katoamaan. Tyttöjen seremonian aikana minut vallannut rauhallisuus pyyhkiytyy samalla pois. Käteni tärisevät ja paha maku nousee suuhuni. Otan kädelläni tukea hiekasta. Kasvoilleni nousee kylmä hiki. Todella, täällä ollaan... Mihin olen joutunut? Mielityn pyytäessä minua mukaansa en ole vielä kukaan rauhoittunut. Nousen heikottavin jaloin katse yhä lukkiutuneena veteen. – Usva, mikä sinulla on? Mielitty kysyy huolissaan ja toistaa: – Usva? Oletko valmis? En pysty puhumaan, vaan nyökkään ja pian olemme takaisin Mielityn perheen majassa. Juuri-muori, Mielityn isoäiti, makaa taljoilla ja kaksi pienempää sisarusta, Miela ja Kaarna, leikkivät nuotion vierellä. Kumarran Mielityn perässä vanhalle emälle. Hän sulkee silmänsä vastaamisen merkiksi ja jatkaa lastenlastensa touhujen valvomista. Mielitty ottaa märät vaatteensa tuossa tuokiossa pois ja katsoo minua kummastuneena. – Mitä sinä tuijotat? Riisu vaatteesi ja kuivaa itsesi taljaan, hän komentaa. Mielitty hieroo nahkalla vartaloansa ja heittää nahkapalasen sitten minulle. Pakotan itseni riisumaan märän tunikan yltäni ja saan tilalle Valkan vanhan asun. – Kiitos, sanon hiljaa Mielitylle: – Kiitos tuestasi. Mielitty katsoo minua tarkkaan. Yhtäkkiä hän haluaa minua pikaisesti ja juoksee pois majasta. Astelen hetken päästä Mielityn perässä ulos. Valka istuu nuotion vieressä ja repii kulhoon vihreitä kasveja hyräillen samalla rytmikästä säveltä. Nuotiokiven päällä paistuu suurikokoinen kala. Katselen Valkan touhuja mietteissäni ja viimein uskaltaudun kysymään, mitä kasviksia hän pilkkoo. Nainen tuijottaa minua tarkasti ja sanoo kipakasti: – Mitä teidän heimossanne syödään, kun et tavallisia ruokakasveja tiedä? Ettekö te syö lainkaan vihreää? Hän pudistaa päätään ja jatkaa työntekoaan sulkeutuneen näköisenä. Kasvoni punoittavat enkä tiedä, mitä puhua naisen kanssa. Valka pitää minua varmasti epäkelpona naisena, sillä en osaa auttaa häntä ruoanvalmistuksessa. Koen olevani vain tiellä. Minun pitäisi osata toimia kuten hän, mutta yksinkertaisimmatkin työt tuntuvat minusta ylivoimaisilta. Kierrän käteni ympärilläni ja yritän estää vapinan. Varjo lankeaa päällemme ja Valka kohottaa kasvonsa tulijan puoleen. Hymy pehmittää hänen kasvonsa ja hän sipaisee ohikulkevan nuorukaisen kättä. Mielittyä muutaman vuoden nuorempi veli, Osma saapuu metsästä ruoanhakumatkaltaan. Pian hän jo kaivaa pussistaan keräämiään linnunmunia ja ojentaa äidilleen. Osman vaaleat, olkapäille yltävät hiukset valuvat kasvoille. Hänen jäntevä vartalonsa kielii koko elämän kestäneestä ulkoilmassa oleskelusta. Osma vilkuilee minua välillä, mutta kääntää kasvonsa nopeasti pois huomattessaan minun katselevan. Ruoan valmistuttua perhe syö hyvällä ruokahalulla. Kalat, lehdet ja keitetyt munat katoavat nälkäisiin suihin. Minä yritän pakottaa itseni syömään, mutten tunne ahdistukseni takia lainkaan nälkää eikä kaarnanpalaselle laitettu ruoka tahdo millään loppua. Väkipakolla pureskelen ruokaani, sillä en uskalla aiheuttaa syömättömyydelläni enempää vihamielisyyttä minua kohtaan. Minua ahdistaa ja haluaisin vain käpertyä vuoteelleni ja miettiä poispääsyä. En kuitenkaan voi, sillä päivän työt eivät ole osaltamme ohitse. Loppupäivän vaeltelemmekin Mielityn kanssa ruokaa keräten valtavia tammia, saarnia sekä koivuja kasvavassa lähimetsässä. Poimimme voikukkia ja nokkosia, maitohorsmia sekä erilaisia minulle tuntemattomia kasveja. Vaikka ympärilläni oleva luonto on kaunis, vihreä, taianomainenkin, en pysty nauttimaan. Kumarrellessani keräämään lehtiä tunnen oksennuksen nousevan jatkuvasti kurkkuuni. Minun on noustava vähän väliä pystyyn ja hengitettävä syvään. Istumme pimenevässä illassa Mielityn perheen nuotion äärellä liekkien

lyödessä kohti taivasta. Ruoka on juuri syöty, päivän työt on tehty ja on hetki levähdykselle ja yhdessäololle. Kietoudun tiukemmin Mielityltä saamaani viittaan ja kuuntelen sisarusten sanailua. Osma yrittää ottaa isän poissa ollessa perheenpään roolia itselleen. Hän kertoo kokemuksistaan rehvastellen ja Mielitty sujauttaakin väliin tosiasioita pojan uroteoista. Sisarukset tönivät toisiaan leikkisästi. Pienet piltit, Miela ja Kaarna kisailevat nuotion loisteessa. Valka on mennyt Juuri-muorin luokse majaan. Mielitty kertoi isoemän olevan huonoissa voimissa. Vielä edellisenä syksynä muori jaksoi kömpiä ulos majasta kertomaan lapsille nuoruudestaan sekä heimon menneisyydestä. Talven aikana hänen ruumiinvoimansa lähtivät jo esi-isien luokse eikä Juuri-muori ole sen jälkeen paljoa jaksanut nousta vuoteeltaan. Valka tai Mielitty käyvät häntä syöttämässä liemiruoilla, sillä hampaaton nainen ei voi enää pureskella. Nuotion hiipuessa mekin vetäydymme sisälle. Pienet kömpivät vuoteelleen ja Valka peittelee heidät hyräillen samalla rauhoittavaa laulua. Lasten suljettua silmänsä Valka alkaa pilkkoa valkean ääressä kasveja jatkaen hyräilyään. Olen väsynyt ja käyn pitkäksi taljojen päälle Mielityn viereen. Vedän peitteen lämpimän taljan ja suljen silmäni. Vaikka ruumiini on uupunut, ajatukseni eivät anna rauhaa. Ahdistuksen määrä vain kasvaa enkä saa unta. Majassa on ollut hiljaista jo pitkään, tasainen tuhina kuuluu kaikkialta. Makaan selälläni ja tuijotan kattoon. Haluan nousta ylös ja herättää kaikki. Ravistella rauhallisesti nukkuvaa Mielittyä ja huutaa tuskani ilmoille. Kukaan ei voi minua kuitenkaan auttaa. Puserran rystyset valkoisena vuotaa ja suljen silmäni. Jospa huomenna heräisin omassa sängyssäni! Ehkä jo huomenna.